

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło

w sprawie ze skargi B. S.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego
w Środzie Wielkopolskiej z dnia 4 czerwca 2021 r., sygn. akt I C 543/17

w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w B.
przeciwko B. S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 5 kwietnia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca B. S. wniosła w dniu 16 lipca 2021 roku skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Wielkopolskiej z dnia 4 czerwca 2018 , sygn akt I C 543/17, wskazując jako adresata skargi Sąd Rejonowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga pozwanej nie spełnia wymogów art. 424⁵ § 1 k.p.c., który wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich jest indywidualny i niezależny. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wymagania te powinny być spełnione w sposób

kumulatywny, a nadto, iż każde z nich ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione samodzielnie, niezależnie od innych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05; z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12; z 14 czerwca 2018 r., I CNP 3/18). Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu a limine (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14).

Po pierwsze skarga wadliwie określa Sąd właściwy do rozpoznania skargi (adresata skargi). Skarżąca wskazała bowiem na Sąd Rejonowy, pomimo wezwania do uzupełnienia braków skargi w tym zakresie i sprecyzowania adresata skargi, skarżący wskazał jako adresata skargi – z kolei osobę powoda w sprawie w której wydano zaskarżony wyrok (uzupełnienie braków k. 74), co nie stanowi właściwego ich naprawienia.

Po drugie, skarga zawiera brak konstrukcyjny, który polega na sprzeczności pomiędzy zakresem zaskarżenia a żądaniem skargi. W ramach zakresu zaskarżenia wskazano zaskarżenie części wyroku ponad zasądzoną kwotę 7000 złotych, natomiast wniosek skargowy nie dotyczył stwierdzenia nieważności zaskarżonego wyroku w części ale w całości. Brak korelacji pomiędzy wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia, treścią wniosków skargi i treścią zarzutów traktuje się jako niespełnienie przez skargę jej warunków konstrukcyjnych, bez możliwości sanowania tego braku (co do skargi kasacyjnej por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2014 r., III CZ 54/14 i z 2 kwietnia 2014 r., IV CZ 14/14).

Po trzecie, w sprawie zaskarżono wyrok sądu pierwszej instancji. Co do zasady ten nadzwyczajny środek zaskarżenia przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie (art. 424¹ § 1 k.p.c.), jedynie wyjątkowo można wywieść skargę od wyroku sądu pierwszej instancji, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, a skarżący nie skorzystał z przysługujących mu środków prawnych (art. 424¹ § 2

k.p.c.). W takim przypadku jednak należy wykazać w skardze, w jaki sposób do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, wolności konstytucyjnych lub praw człowieka i obywatela doszło na skutek wydania zaskarżonego wyroku. Dopuszczalność skargi ma gruncie art. 424¹ § 2 k.p.c. jest zatem uzależniona od spełnienia dwóch dodatkowych kryteriów kwalifikacyjnych: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności orzeczenia z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającym z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2020 r., II CNP 40/19). Sama w sobie okoliczność, że postanowienia umowy pożyczki były abuzywne według oceny skarżącego, który wskazuje na własną interpretację wysokości kwoty udzielonej pożyczki oraz twierdzenie, że umowa była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, oraz była zawarta w warunkach wyzysku nie może być uznane za wykazanie, że doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, wolności konstytucyjnych lub praw człowieka i obywatela na skutek wydania zaskarżonego wyroku. Na marginesie uprawnienia z faktu wystąpienia wyzysku realizuje się w drodze powództwa o ukształtowanie (art. 388 kc).

Po czwarte, zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy zmiana lub uchylenie zaskarżonego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Według ustalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, uzależnienie skutecznego wniesienia skargi od zaistnienia okoliczności, w których zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5) obejmuje powinność przeprowadzenia prawniczej analizy przepisów dotyczących środków prawnych, których zastosowanie jest niedopuszczalne lub które z innych przyczyn nie mogłyby odnieść skutku. Nie dotyczy to tylko skargi kasacyjnej lub skargi o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2018 r., V CNP 49/17 oraz z 18 października 2017 r., I BP 15/16). Skarżący nie zawarł w tym zakresie żadnego wyводу.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

[SOP]

[a!]